

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 marca 2021 r. Sąd Rejonowy w Kutnie, w sprawie z powództwa M. K. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. o zapłatę, zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz M. K.:

- a) kwotę 5.000 zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od dnia 14 lutego 2020 r. do dnia zapłaty, oraz
- b) kwotę 1.317 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pozwany, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: art. 46 § 2 k.k., art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 822 k.c. oraz art. 13 i 33 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędną wykładnię, w szczególności poprzez pominięcie przez Sąd wykładni celowościowej, zrównanie obowiązku naprawienia szkody z nawiązką, a w konsekwencji uznanie, że sprawca wypadku komunikacyjnego może domagać się od ubezpieczyciela zwrotu nawiązki wypłaconej na rzecz poszkodowanego.

W konsekwencji podniesionych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako zasadna podlegała uwzględnieniu.

Zarzuty zawarte w apelacji okazały się o tyle zasadne, że skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny, który Sąd Okręgowy przyjmuje za własny bez konieczności jego powielania.

Jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy, rozstrzygnięcie sprawy sprowadzało się do odpowiedzi na pytanie, czy sprawca wypadku komunikacyjnego, wobec którego orzeczono nawiązkę, może domagać się od ubezpieczyciela, na podstawie umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego. W myśl art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Na powoda została nałożona nawiązka w postępowaniu karnym na podstawie art. 67 § 3 k.k. Nawiązka ta, nakładana obligatoryjnie na sprawcę w przypadku warunkowego umorzenia postępowania, jest orzekana zamiast obowiązku naprawienia szkody w całości albo w części bądź obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Z tych przyczyn należy uznać, iż nawiązka nie jest odszkodowaniem za wyrządzoną szkodę, a jej substytutem w sytuacji, gdy szkody nie można określić. Już z tego względu należy uznać, iż nawiązka nie stanowi odszkodowania w rozumieniu art. 822 § 1 k.c., zatem ubezpieczyciel nie jest zobligowany do zwrotu sprawcy przestępstwa kwoty zapłaconej tytułem nawiązki.

W ocenie Sądu Okręgowego, nawiązki orzekanej na podstawie art. 67 § 3 k.k. nie można uznać za środek kompensacyjny, jakim jest nawiązka orzekana na podstawie art. 46 § 2 k.k. Nawiązka na podstawie art. 67 §

§ 3 k.k. jest środkiem związanym z poddaniem sprawcy próbie, zatem przede wszystkim ma charakter penalny, a nie odszkodowawczy. Sąd Okręgowy w niniejszym składzie stoi na stanowisku, iż wykładnia systemowa i celowościowa wskazanego przepisu przemawia za uznaniem, iż nawiązka z art. 67 § 3 k.k. przede wszystkim ma stanowić reakcję prawnokarną na popełnione przestępstwo i być dolegliwością odczuwaną przez sprawcę. Za takim przyjęciem przemawia również fakt, iż obowiązek zapłaty nawiązki nie podlega dziedziczeniu, zatem ma charakter osobisty w stosunku do sprawcy szkody. Uznanie, iż obowiązek ten może być zrealizowany przez ubezpieczyciela w ramach umowy ubezpieczenia obowiązkowego bądź sprawca może dochodzić z drogiego regresu wypłaconej nawiązki, wypaczałoby jej cel, jakim jest represja wobec sprawcy czynu zabronionego. Należy również zaznaczyć, iż w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego obowiązek zapłaty nawiązki na rzecz pokrzywdzonego w praktyce może być jedynym realnie odczuwanym skutkiem popełnionego przestępstwa. Przerzucenie tego obowiązku na ubezpieczyciela w ramach umowy ubezpieczenia obowiązkowego niweczyłoby represyjno-wychowawczy cel środków związanych z poddaniem sprawcy próbie w związku z warunkowym umorzeniem postępowania, a w konsekwencji sprawca nie ponosiłby żadnych realnych konsekwencji swojego nagannego zachowania.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w niniejszym składzie stanął na stanowisku, iż nawiązka orzeczona na podstawie art. 67 § 3 k.k. nie stanowi odszkodowania w rozumieniu art. 822 § 1 k.c., a w konsekwencji sprawca przestępstwa nie może skutecznie występować z regresem wobec ubezpieczyciela w przypadku zapłaty nawiązki na rzecz pokrzywdzonego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo.

Konsekwencją zmiany merytorycznej orzeczenia była zmiana w przedmiocie kosztów procesu przed Sądem I instancji. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., uznając, iż powód przegrał sprawę w całości. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900 zł złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.. Mając na uwadze, iż powód przegrał proces, a pozwany poniósł koszty związane z udziałem w postępowaniu apelacyjnym, należało zwrócić mu żądane koszty. Na koszty te składały się: opłata od apelacji w kwocie 400 zł oraz wynagrodzenie ustanowionego pełnomocnika w sprawie, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).